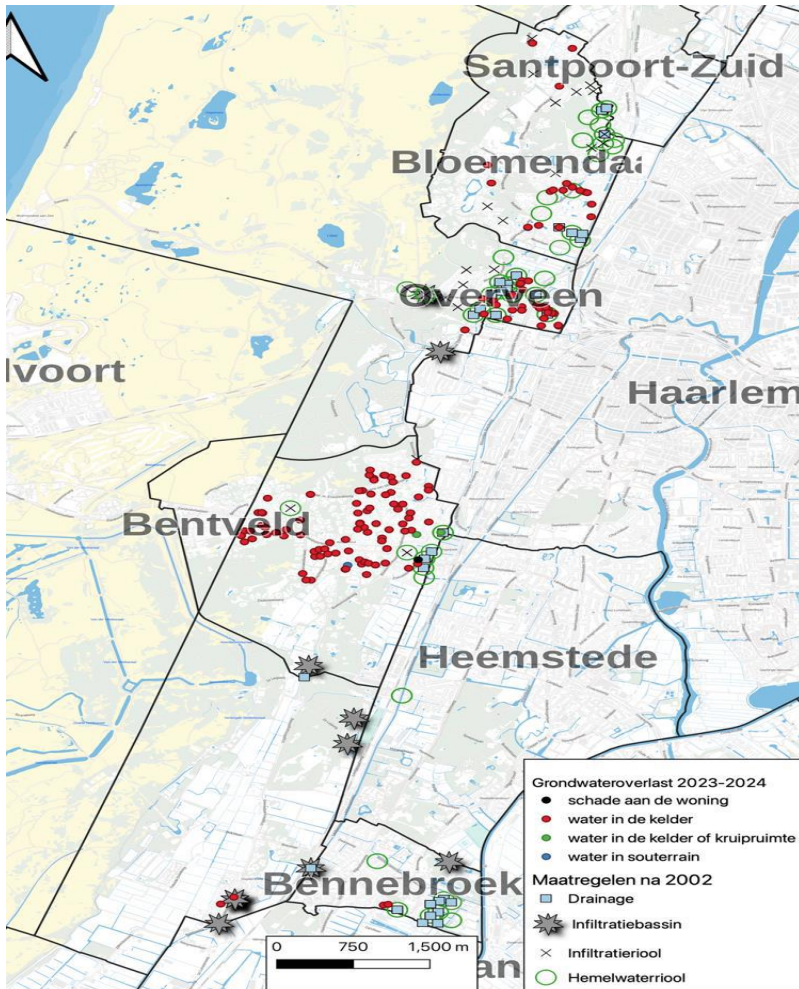

De onderbouwde feiten ter zake de grondwateroverlast in Zuid-Kennemerland

1. Het grondwater stroomt sinds oktober 2023 de woningen binnen; woningen die tot die tijd waterdicht leken. Zelfs ruimtes die waar na de bouw of verbouw een certificaat van waterdichtheid was afgegeven, stroomden onder omdat de vloer de gigantische waterdruk van het gestegen grondwater niet aan kon.
2. De woningen zijn immers niet als woonark gebouwd, maar als een gebouw op droog zand en om die reden ook niet onderheid.
3. Vertegenwoordigers van de Stichting, maar ook andere inwoners van Zuid-Kennemerland, trachten middels het inspreken in (commissie) vergaderingen bij de gemeenten Bloemendaal, Zandvoort, Velsen, bij de provincie en bij Hoogheemraadschap Rijnland, maar ook middels gesprekken met PWN, en wel overall tevens middels brieven / e-mailberichten de problematiek onder de aandacht te brengen van gedaagden, maar dat heeft tot op heden tot onvoldoende resultaat geleid.
4. Niet alleen inwoners van Aerdenhout-West, maar ook van Aerdenhout-Oost, Overveen, Bloemendaal-dorp, Bloemendaal-Brederode en IJmuiden/Velsen, allen met grondwaterproblemen in hun souterrain/kelder, kruipruimte, of inmiddels in hun tuin, hebben zich inmiddels tot de Stichting gewend om de krachten te bundelen.
5. De Stichting houdt alle benadeelden periodiek op de hoogte van de voortgang van de gesprekken zoals hierboven aangegeven.
6. De gemeente Bloemendaal heeft bijgehouden waar de inwoners wonen met de grondwateroverlast sinds oktober 2023, hetgeen blijkt uit het kaartje opgenomen in het rapport van KnowH2O:

De waterwinning en de daarop volgende bebouwing, specifiek voor Bloemendaal

7. Aerdenhout-West was voor dat de waterwinning in 1850 door de voorlopers van PWN begon een moerassig gebied, waar geen woningen gebouwd konden worden.
8. In het rapport van KnowH2O is over de geschiedenis onder meer opgenomen, zie pagina 14:
*De duinen zijn heel lang, zeg tot voor 1850, erg nat geweest, met natuurlijke variatie door de invloed van nattere en drogere jaren. Duinvalleien werden uitgeblazen tot het niveau waar het grondwater zo hoog stond dat het bodemvocht voor voldoende cohesie tussen de zandkorrels zorgde. In winter en voorjaar stond het grondwater in de valleien aan of net boven maaiveld. Het grondwater stroomde (en stroomt) gedeeltelijk naar de zee en gedeeltelijk naar de binnenduintrand, waar het aan de oppervlakte kwam in duinrellen en naar het verderaf gelegen poldergebied. De grondwaterstand fluctueerde door afwisseling van droge en natte perioden plaatselijk meer dan twee meter (Schaars e.a., 2006).
Historische bronnen getuigen van de 'waterweelde':
"Oude buurlieden verklaren in een stuk over verponding van land op 12 oktober 1596 'dat dit land eertijds geen land, maar een groot binnenwater was geweest'. Zij spraken over een binnenwater gelegen ten zuiden van de Zandvoorterweg op de noordelijke uitloper van het Vogelenzangse veen, een moerassig gebied, dat de Sudse genoemd werd. In het genoemde jaar stond het land onder water, zodat men op de schaats naar Zandvoort kon komen. Nummer 270 van het archief in Bloemendaal meldt over het vogelrijtgen van Bentveld, visserij, vogelarij en zwanerij. De jacht op dit wild was door de heer van Brederode in het jaar 1488 in pacht gegeven". (Anonymous, ?)
"De duinvlakten konden in de winter en het voorjaar ook langdurig onder water staan. Zo blijkt uit oude bronnen (Gevers, 1826) dat men bij tijd en wijle door het duin van Zandvoort naar Vogelenzang kon schaatsen.*
9. Dat Aerdenhout-West aanvankelijk een moerassig gebied was, blijkt ook uit het artikel van medewerkers van de gemeente Bloemendaal en onderzoeksbureau TAUW uit 2010, te weten een artikel genaamd Grondwatermeetpunt Bloemendaal uitgebreid en complex:

*Provinciale Staten van Noord-Holland besloten in 1986 de onttrekking van PWN in e duinen nabij Bloemendaal terug te brengen van 14 naar zeven miljoen kubieke meter grondwater per jaar. De ambitie was om de van oorsprong natte natuur terug te brengen. PWN heeft vanaf 1992 de onttrekking geleidelijk afgebouwd en in 1998 besloten de onttrekking geheel te stoppen.
In overleg met de Provincie Noord-Holland, het Rijk en de betrokken gemeenten is de onttrekking in 2002 daadwerkelijk gestaakt.
Aan de rand van het duingebied van Zuid-Kennemerland waren van oorsprong duinrellen aanwezig om het kwelwater vanuit de duinen af te voeren. De lage gebieden aan de rand van de duinen waren zeer nat en zelfs te omschrijven als moerassig. Door de waterwinning in de duinen verdroogden deze gebieden en verloren de duinrellen gedeeltelijk hun voeding. Deze gebieden kwamen hierdoor beschikbaar voor woningbouw.*
10. Vanaf circa 1900 is de gemeente Bloemendaal volop bouwvergunningen gaan afgeven en werd Aerdenhout bebouwd. Echter, vanwege de bosrijke omgeving stelde gemeente vaak behoorlijk wat eisen, zoals blijkt uit het bestemmingsplan Van Haemstedelaan III uit 1973, waaruit blijkt dat de nok niet hoger mocht zijn dan 5,5 meter boven het maaiveld.
11. Mede gelet op het feit dat Aerdenhout-West gemiddeld tussen de 3 tot 8 meter boven NAP

ligt en er voor de woningen niet hoefde te worden geheid, omdat het zandgrond is en de gemeente Bloemendaal graag het karakter van de dorpen gelegen in een lommerrijke omgeving wilde behouden, zijn ook in Aerdenhout de meeste woningen vrijstaand en zijn de percelen veelal bovengemiddeld groot, en wel om het karakter te behouden.

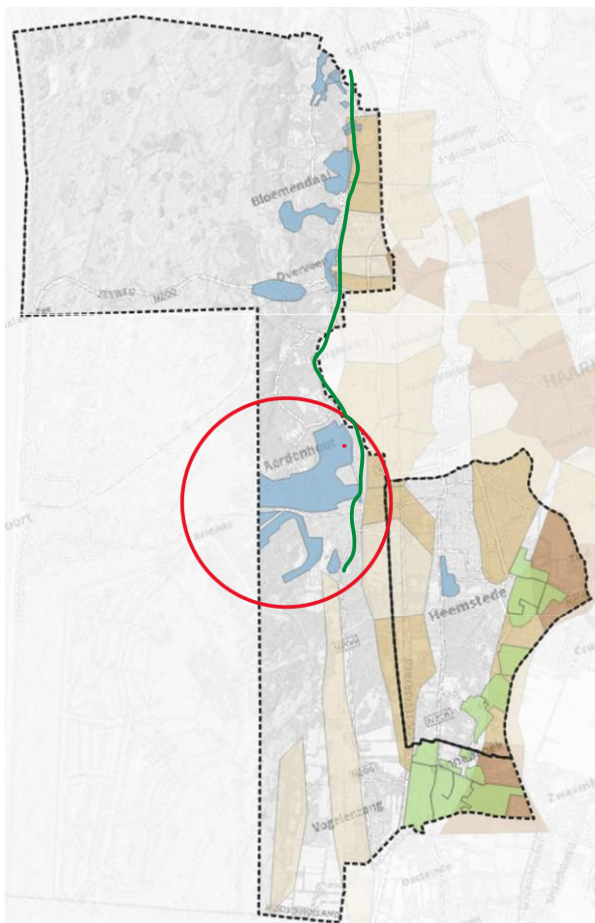
12. Gevolg van deze regelgeving en de mogelijkheden qua omgeving is dat verreweg het merendeel van de sinds 1900 gebouwde woningen in Aerdenhout-West geen kruipruimte heeft, maar een souterrain of kelder, vaak even groot in het aantal m² als de begane grond van de woning en over het algemeen ook ingericht als leefomgeving en niet alleen als opslag.
13. Deze woningen met souterrain/kelder zijn – na een verkregen bouwvergunning – in Aerdenhout-West neergezet en de gemeente heeft nimmer bij het afgeven van een vergunning voor de bouw of verbouw iets aan de bouwer of bewoner opgelegd in het kader van de het waterdicht zijn van de ruimte.
14. Desondanks waren de woningen tot onlangs nagenoeg overal waterdicht, omdat de gehele wijk op zandgrond is gebouwd en al het regenwater (ook zogenaamde clusterbuien) ofwel via de hemelwaterafvoer werd afgevoerd, ofwel gewoon gelijk door de zandgrond zakke.
15. Een goede vergelijking kan gemaakt worden met een jas. Er is waterafstotende jas en een regenjack. Zo ook bij woningen. Het water treedt de woningen niet binnen, zolang de grondwaterstand niet te hoog is, omdat het overtollig regenwater wel gewoon langs de muren van de souterrains en kelder naar beneden kan zakken.

NEN 2778

16. De gemeente Bloemendaal, de provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Rijnland en PWN, voor zover ze zich hebben uitgelaten, geven bij de eigenaren aan dat zij er voor zouden moeten zorgen dat hun woningen verder dan 70 cm onder het maaiveld waterdicht zouden moeten zijn. Dat zou gebaseerd zijn een op door de gemeente Bloemendaal van een andere gemeente gekopieerde richtlijn, zonder met de gebiedseigen kenmerken van de gemeente, laat staan binnen de gemeente, rekening te houden.
17. Feit is dat het eerste Bouwbesluit pas in 1992 in werking is getreden en nadien enkele malen is gewijzigd. De meeste woningen, waar nu zo'n enorme grondwateroverlast is, waren toen al gebouwd.
18. Echter, ook voor woningen gebouwd of verbouwd vanaf 1992 wordt in het Bouwbesluit verwezen naar NEN 2778 en op grond van artikel 5.3.4.3 geldt: *Stel de scheidingsconstructie die grenst aan grond respectievelijk water, gedurende 6 maanden bloot aan de, door de gemeente op te geven, te verwachten hoogste (grond)waterstand.*
19. De gemeente Bloemendaal heeft de Stichting bevestigd dat zij nooit bij het aanvragen of afgeven van een bouwvergunning die norm hebben doorgegeven, dan wel plannen hebben afgewezen omdat de bodem niet als een woonark waterdicht wordt gemaakt.

De duinen en de binnenduintrand

20. Vanaf oktober 2023 melden dus vele inwoners van Zuid-Kennemerland, aanvankelijk vooral uit Aerdenhout-West, de geheel plotselinge overlast van grondwater dat hun souterrains en kelders binnendringt.
21. Het betreft woningen, veelal gebouwd tussen 1900 en 1992, gelegen in het blauwe vlak binnen de rode cirkel op onderstaande kaart voortkomende op pagina 4 /49 van het in opdracht van de gemeenten Bloemendaal en Heemstede door Wareco Ingenieurs, hierna te noemen Wareco, op 26 augustus 2021 gemaakte Grondwaterbeleidsplan gemeenten Bloemendaal en Heemstede 2022-2026.
22. Hierna zal blijken dat Wareco, sinds kort is overgegaan in Aveco de Bondt, al sinds 2005, dus nu al 20 (!) jaar als klaarblijkelijk vaste externe adviseur alle grondwaterplannen voor de gemeente Bloemendaal maakt.
23. De hierboven bedoelde kaart is ook als legenda gebruikt in het eveneens op 26 augustus 2021 door Wareco gemaakte Grondwaterbeheerplan gemeente Bloemendaal 2022-2026, hierna te noemen Beheerplan, zie daarvan bijlage 7: Aandachtsgebieden lage waterstanden en infiltratiekansen:

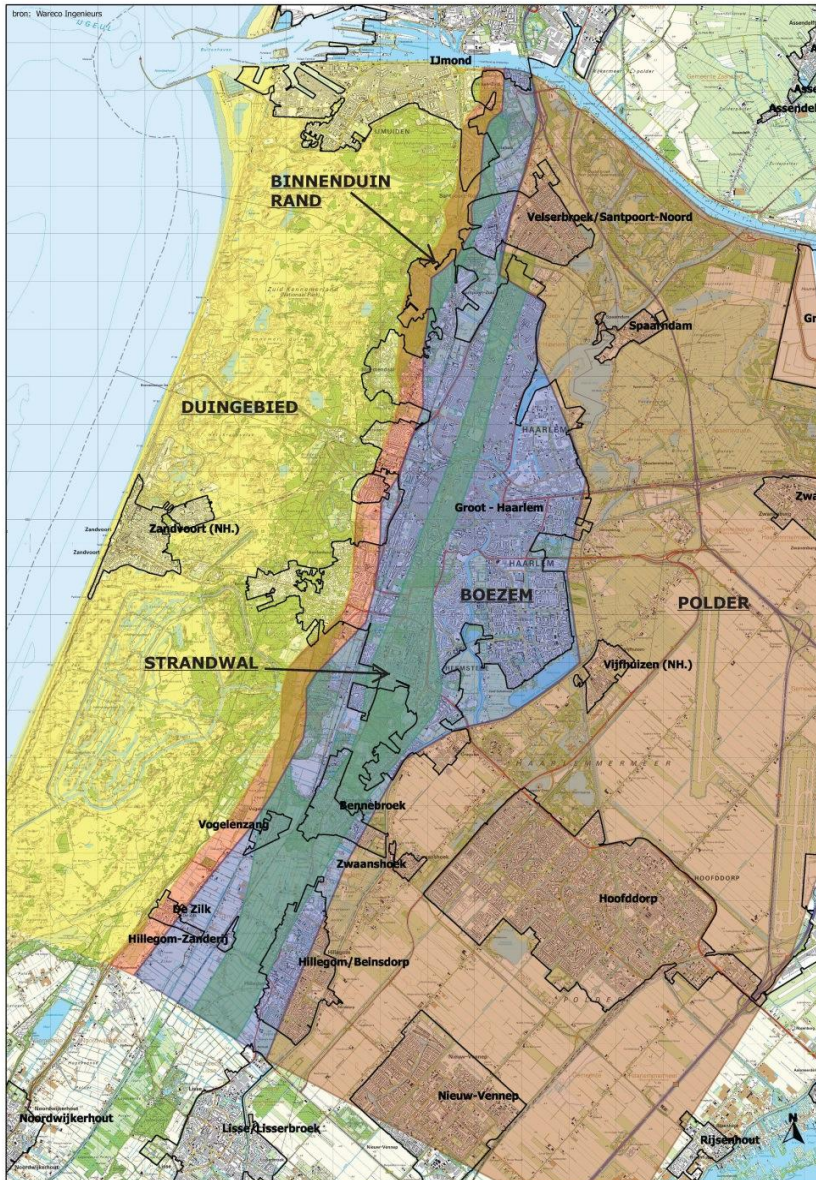
24. Aerdenhout-West ligt ten westen van de doorgaande weg vanaf de rotonde Zandvoortweg/Oosterduinweg naar het noorden, met in het verlengde de Bilderdijklaan, de Burgemeester Den Texlaan, de Bovenweg en vervolgens overgaand in de Elswoutslaan, welke in bovenstaand kaartje groen is gemarkeerd.

25. Wareco geeft over zichzelf aan: *Wareco is een gespecialiseerd ingenieursbureau op het gebied van water, bodem en funderingen. Onze kracht is onze kennis van de ondergrond te integreren met de bovengrondse opgaven. We verbinden onderzoeken en adviezen aan concrete ontwerpen en uitvoering, zie hun voorwoord.*
26. Uit de Legenda van Wareco blijkt dat Aerdenhout-West in augustus 2021, in hun onderzoek in opdracht van de gemeente Bloemendaal, door hen is aangemerkt als **infiltratiekansrijk** gebied, met andere woorden: beschikbaar om water in te pompen, aangezien het een aandachtsgebied zou zijn voor lage grondwaterstanden.
27. In het Beleidsplan staat op pagina 38 dat de ontwikkelingen in de duinen worden gevolgd:
5.7 Volgen ontwikkelingen in duinen
*De grondwaterstand in de duinen heeft veel invloed op de grondwaterstand in de bebouwde kom van de gemeenten, vooral in de gemeente Bloemendaal en in beperkte mate in Heemstede. De grondwaterstand in de duinen wordt niet alleen beïnvloed door neerslag en verdamping, **maar ook door grondwaterwinning en infiltratie door de drinkwaterleidingmaatschappij en door de natuurbeheerders (denk aan vernattingsprojecten, zoals het verwijderen van vegetatie waardoor de verdamping aanzienlijk kan afnemen en de grondwaterstand kan stijgen).***
Vanwege de gevolgen van mogelijke veranderingen in de duinen, willen de gemeenten Bloemendaal en Heemstede in een vroeg stadium betrokken zijn bij de planvorming van veranderingen die invloed kunnen hebben op de grondwaterstand. Dat doen de gemeenten door contact te houden en informatie te delen met de betreffende organisaties, in het kader van regionale samenwerking.
In de komende planperiode willen de gemeenten het grondwatermodel inzetten om het effect van verschillende langdurige wijzigingen in beeld te brengen. Denk aan wijzigingen van drinkwateronttrekkingen en aan de natuur/vegetatie. Zo wordt duidelijk welke delen van de bebouwde kom kwetsbaar zijn, hoeveel marge voor wijzigingen er nog is en waar nu of in de toekomst mitigerende maatregelen nodig zijn. De gemeente kan met deze informatie in gesprek met betrokken partijen om bij eventuele nieuwe wijzigingen de randvoorwaarden af te stemmen.
Specifiek heeft Waternet ...
28. Het duingebied in het noorden vanaf IJmuiden tot in het zuiden het dorp Zandvoort valt vanaf de kust aan de westkant tot aan de bebouwde kom aan de oostkant onder het Nationaal Park Zuid-Kennemerland, hierna te noemen NPZK, met als juridische entiteit onder meer de stichting Stichting Ondersteuning Overlegorgaan Samenwerkingsverband Nationaal Park Zuid-Kennemerland.
29. Uit de van PWN ontvangen Legenda blijkt:
a) Donkerblauw: in beheer bij de gemeente Bloemendaal of Velsen;
b) Paars: in beheer bij Natuurmomenten;
c) Lichtblauw: in beheer bij PWN;
d) Groen: in beheer bij Staatsbosbeheer;
e) Geel is de Erebebegraafplaats.

31. Voor de duidelijkheid zij gemeld dat er rondom de AWD geen of veel minder grondwateroverlast sprake is. De AWD zijn aangelegd met zogenaamde slotgrachten.
32. Van belang is de beheerders van de duinen in Zuid-Kennemerland te duiden:
  - a) NPZK: PWN, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer;
  - b) AWD: Stichting Waternet (in 1853 nog onder de naam: Amsterdamsche Duinwater-Maatschappij)
33. De eigenaren van de duinen zijn voornamelijk:
  - a) Ten noorden van de Zeeweg van Overveen naar Bloemendaal aan Zee (op het kaartje de grijze, ietwat kronkelig weg van het dorp Overveen naar Bloemendaal aan Zee): de Provincie;
  - b) Tussen deze Zeeweg en de Zandvoortselaan: de Provincie, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer;
  - c) Ten zuiden van de Zandvoortselaan: de gemeente Amsterdam.
34. Het is echter nog ingewikkelder omdat Natuurmonumenten ook aan PWN terrein in erfpacht heeft gegeven.
35. Daarnaast speelt mee dat de Provincie enig aandeelhouder van PWN is.
36. Wareco houdt voor de begrippen de Duinen en de Binnenduinrand van Zuid-Kennemerland het volgende kaartje aan, zie het Onderzoek grondwateroverlast regio Zuid-Kennemerland van november 2013:

37. Een deel van de inwoners met overlast woont dan ook – volgens de terminologie die Wareco heeft aangehouden – in het oostelijk deel van de duinen, dan wel de binnenduintrand, hierna tezamen gemakshalve aangeduid als de Binnenduintrand.
38. Uit de meldingen van de gemeente en bij de Stichting blijkt dat woningen aan de meest westelijke kant eerder (vanaf oktober 2023) grondwateroverlast hadden dan de woningen dichterbij de oostelijke kant van de Binnenduintrand (vanaf december 2023), maar al deze woningen staan ruim boven NAP, op zandgrond en zijn niet onderheid.
39. Echter, vanwege de enorme hoeveelheid grondwater die naar de Binnenduintrand stroomde, ontstond er ook overlast in de lager gelegen delen van de gemeente Bloemendaal, waar nota bene wél gedraineerd was, al dan niet vanwege het stopzetten van de pompen door PWN. Dat zijn overwegend gebieden met woningen met kruipruimten die volstromen.
40. Uit bijlage 2 van het Beheerplan blijkt waar er in Aerdenhout wel is gedraineerd en dat is dus in Aerdenhout-Oost en niet in Aerdenhout-West.

Grondwaterzorgplicht (thans genaamd: Watertaak) van de gemeente en de rapporten

41. Een gemeente heeft een grondwaterzorgplicht. Dat wordt niet ontkend. Het is alleen wat onoverzichtelijk omdat de Omgevingswet vanaf 1 januari 2024 van kracht is.
42. Uit het hierna verder te behandelen 'advies' van Pels Rijcken aan de gemeente Bloemendaal blijkt onder meer dat de grondwaterzorgplicht ter zake onder meer artikel 2.16 Omgevingswet wordt onderkend, zie:

2.1 *Uit de door de Gemeente ingestelde onderzoeken maken wij op dat de Gemeente voldoet aan haar inspanningsverplichting met betrekking tot het behandelen van de klachten over wateroverlast (de loketfunctie) en ook uitvoering geeft aan haar onderzoeksplicht.*

3.9 *Voorts zijn er twee grondwaterbeheerplannen is er een grondwaterbeheerplan en een grondwaterbeleidsplan voor 2022-2026 overgelegd die zien op de Gemeente en Heemstede. Samenvattend volgt uit deze grondwaterbeheerplannen dat deze zijn opgesteld om invulling te geven aan de wettelijke grondwaterzorgplicht voor gemeenten. De grondwaterbeheerplannen bieden een beleidskader voor grondwaterbeheersing in de Gemeente en Heemstede. Ten aanzien van de verantwoordelijkheden voor de grondwateroverlast volgt het volgende uit dit rapport.*

5.13 *De in artikelen 3.5 en 3.6 Waterwet en artikel 2.16 lid 1 sub a onder 2 Ow opgenomen zorgplichten zijn bovendien een inspanningsverplichting waarbij de gemeente een voorziening dient te treffen waarin het hemelwater in kan worden geloosd als voldaan is aan de achter randnummer 5.8 genoemde voorwaarden.*

43. Deze grondwaterzorgplicht leidde tot nu toe onder meer de volgende opdrachten:
  - a) Grondwatersysteem Bloemendaal, juni 2005, opgesteld door Wareco, zie pagina ...:

Zie pagina 13: De hoeveelheid grondwaterwinning in Zuid-Kennemerland is sinds 1999 teruggebracht tot circa 5 miljoen m³ / per jaar. In de periode van 7 mei tot en met 18 juni 2002 zijn de resterende PWN-winningen Koningshof in Bloemendaal en Santpoort gefaseerd uitgezet.

Dit staat nota bene in het in opdracht van de gemeente Bloemendaal opgemaakte rapport door Wareco.

De voormalig wethouder Wijkhuizen heeft echter tegen zowel de Stichting als tegen nieuwstation Haarlem105, luister:

https://haarlem105.nl/luister-terug-wethouder-wijkhuizen-geeft-een-inkijkje-in-de-wateroverlast-perikelen-in-aerdenhout/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter&utm_campaign=haarlem

De wethouder **ontkende** in dat interview vanaf 7:53 minuten gewoon dat er überhaupt ten westen van Aerdenhout ooit sprake was van waterwinning! Hij geeft duidelijk aan dat er alleen gewonnen werd ten noorden van de Zeeweg en dat het aanzetten van de pompen van PWN geen effect heeft op Aerdenhout-West, omdat Aerdenhout-West te ver uit elkaar legt van de waar de winning plaatsvonden.

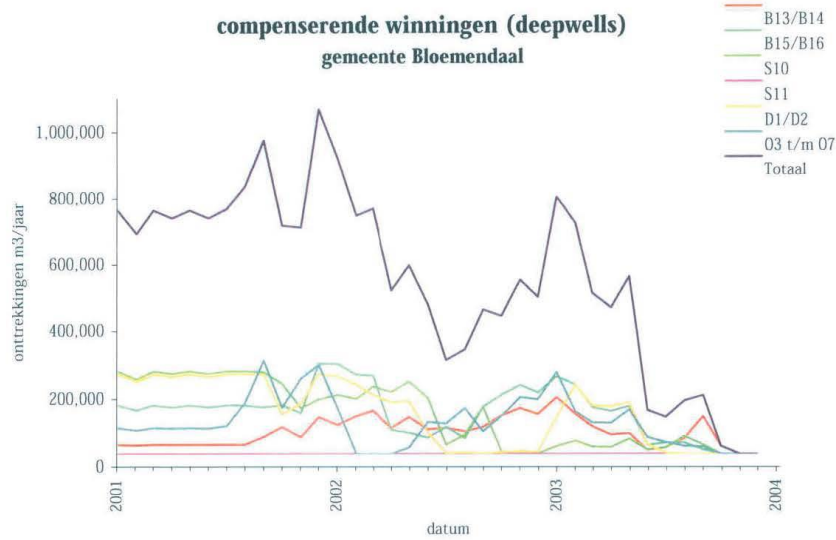
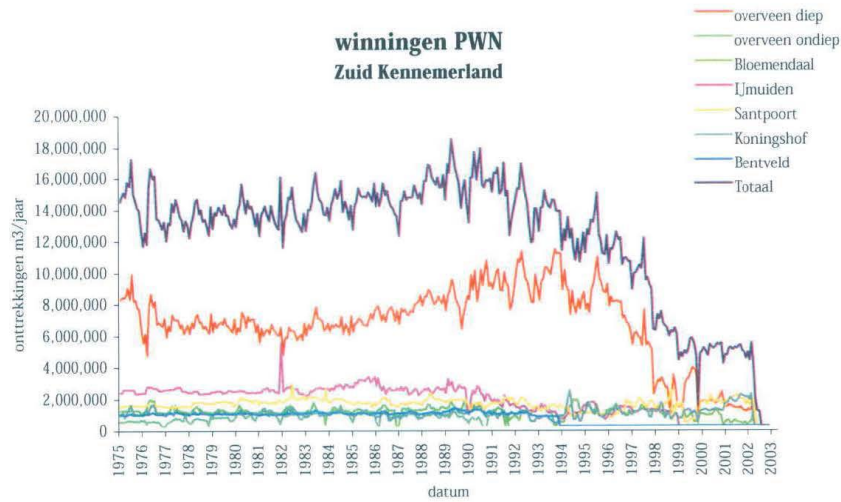
Deze totaal verkeerde informatie en grote desinteresse heeft voor veel beroering gezorgd bij de inwoners van Aerdenhout-West, te meer daar niemand (noch de Stichting, noch de inwoners) ooit op eigen initiatief van de gemeente enig rapport of duiding hieromtrent hebben ontvangen.

Sterker nog: na de confrontatie van de gemeente van deze randwinning werd dat wéér simpelweg weggewuifd met de opmerking: *we hebben het nagevraagd: daar is de winning in de jaren 80 al stopgezet...*

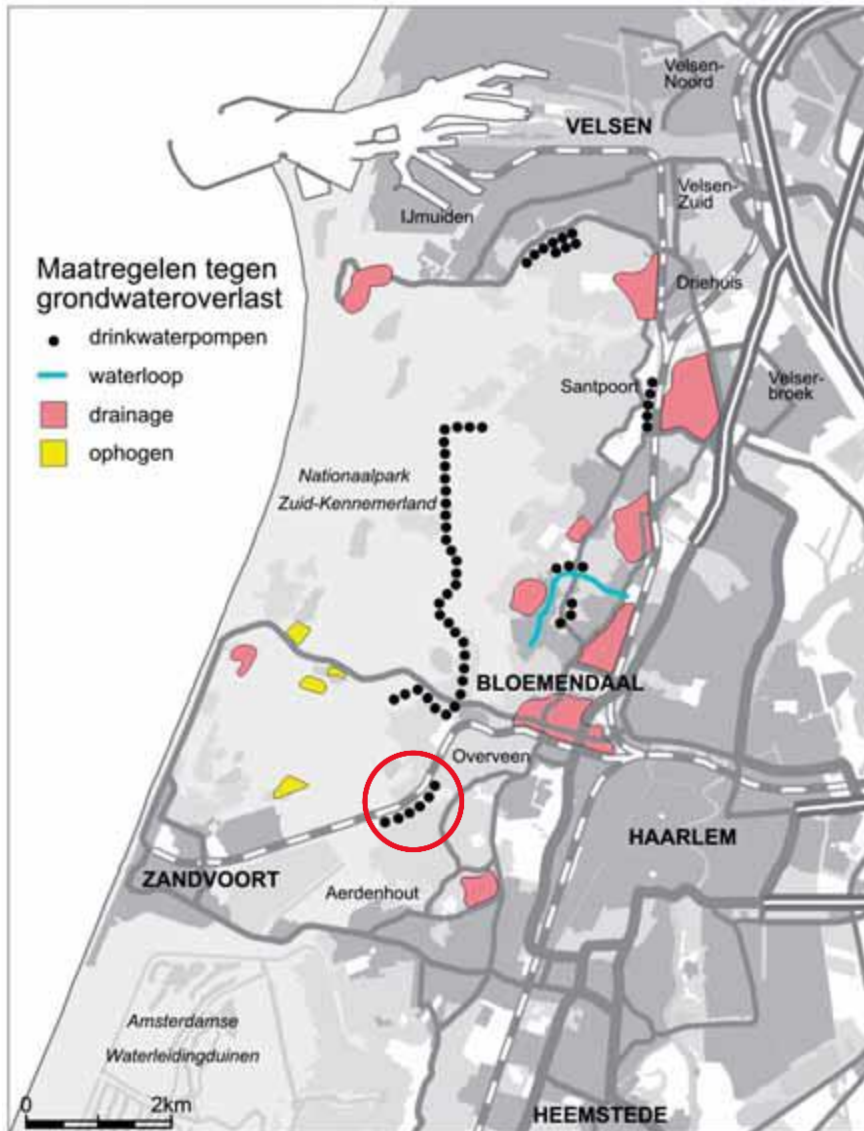
Het kan daarnaast niet zo zijn dat de wethouder in februari 2024 een rapport dat in opdracht van PWN in december 2018, waarover onderstaand meer, dus maar 5 jaar later, geheel is vergeten...

Zie ook pagina 15: *Op basis van de modelberekeningen wordt geconcludeerd dat voor de toekomst een stijging van de grondwaterstanden te verwachten is.*

En zie ook bijlage 6, waaruit blijkt dat de na te melden randwinningen als laatste zijn verminderd. Verder ontbreekt Aerdenhout-West in het plan:

- b) Voorontwerp Waterplan Bloemendaal, september 2006, opgesteld door Wareco (mede in opdracht van Hoogheemraadschap Rijnland);
- c) Verdroging Kennemerduinen bestreden, 2007, opgesteld door een medewerker van PWN en de Provincie, waaruit ook de randwinning bij Aerdenhout blijkt (in het kaartje rood omcirkeld):

- d) Onderzoek grondwateroverlast regio Zuid-Kennemerland, november 2013, opgesteld door Wareco:

Zie pagina 1: *Dit onderstreept de conclusie op basis van voorgaand onderzoek (Icastat, 2006) dat de vernatting van de duinen in de jaren '90 van de vorige eeuw geen effect heeft op de grondwaterstand in het bebouwd gebied.*

Pagina 16: *Achteraf (in 2006) is door middel van metingen en analyse bewezen [lit. 12] dat de wijzigingen in de duinen niet tot een grondwaterstandstijging in het bebouwd gebied heeft geleid.*

Pagina 35: *Zodoende wordt in dit onderzoek uitgegaan van de klimaatscenario's uit 2006.*

- e) Gemeentelijk grondwatermodel Bloemendaal & Heemstede, mei 2019, opgesteld door Wareco. Dit rapport is door de gemeente Bloemendaal niet kenbaar gemaakt naar de Stichting toe, laat staan gedeeld met de Stichting. Het bestaan van dit rapport blijkt op de bronnenopgave van Wareco bij onderstaande Klimaatstresstest.
- f) Klimaatstresstest grondwater gemeenten Bloemendaal en Heemstede
Achtergrondrapportage, mei 2020, opgesteld door Wareco, waaruit blijkt dat Wareco erkent dat het weer gaan pompen bijdraagt aan de verlaging van het freatisch grondwater. Het freatisch deel van het grondwater is het bovenste deel (tot gemiddeld 7 meter onder het maaiveld in de Binnenduinrand), meestal boven een harde aarde of veenlaag. Voor de duidelijkheid zij gemeld dat de noodvoorziening die hieronder wordt besproken een noodvoorziening is bij een drinkwatertekort, zodat er gepompt moet worden. Echter, het bewijs wordt daarmee geleverd dat pompen wel degelijk zin heeft om zo het freatisch gedeelte van het grondwater, hetgeen dus voor de huidig overlast zorgt, wordt verminderd:

Pagina 13:

Het scenario en analyse

Scenario

Voor dit scenario zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd en vooraf afgestemd met PWN:

§ De noodvoorziening wordt ingeschakeld in de zomer van het derde opeenvolgende droge jaar (drie jaren gelijk aan 2018 of soortgelijk);

§ De noodvoorziening draait in de maanden juli en augustus (62 dagen) en wordt daarna weer uitgeschakeld;

§ De voorziening onttrekt het maximaal vergunde debiet in twee maanden op (2.000.000 m³), evenredig verdeeld over de onttrekkingsstreng;

§ Onttrekkingslocaties zoals weergegeven in figuur zijn gebaseerd op het grondwatermodel van PWN "winning_2miljoen_m3.fpr" [bronvermelding? Dan ook in 2.1 toevoegen natuurlijk];

§ Het model draait na het laatste jaar 2018 door met een gemiddeld jaar, hiervoor zijn de neerslag- en verdampingsreeksen van 2015 gebruikt.

§ De onttrekking vindt plaats in het eerste watervoerende pakket.

Analyse

In de onderstaande figuren 3a t/m 3d zijn de effecten van de onttrekking op het freatische pakket getoond. De figuren geven respectievelijk het effect in het freatisch en eerste watervoerend pakket weer voor 1 dag, 4 maanden en 12 maanden na uitzetten van de noodvoorziening.

In de figuren is te zien dat de grootste verlaging als gevolg van de onttrekking van de noodvoorziening in het eerste watervoerend pakket plaatsvindt. De stijghoogte in het eerste watervoerend pakket herstelt binnen 4 maanden na stopzetting. Binnen 4 maanden verschilt de grondwaterstand 0,10 m (of minder) ten opzichte van de stijghoogtes die berekend worden zonder de onttrekking.

De effecten van de noodvoorziening laten een effect op het freatisch pakket met een vertraging zien (ordegrootte maanden). De verlaging betreft in de zomer maximaal 0,08 m, in het duinpakket, ter hoogte van de onttrekkingen. Nadat de onttrekking uit gaat, blijft de verlaging in het freatisch pakket gedurende een aantal maanden nog doorwerken:

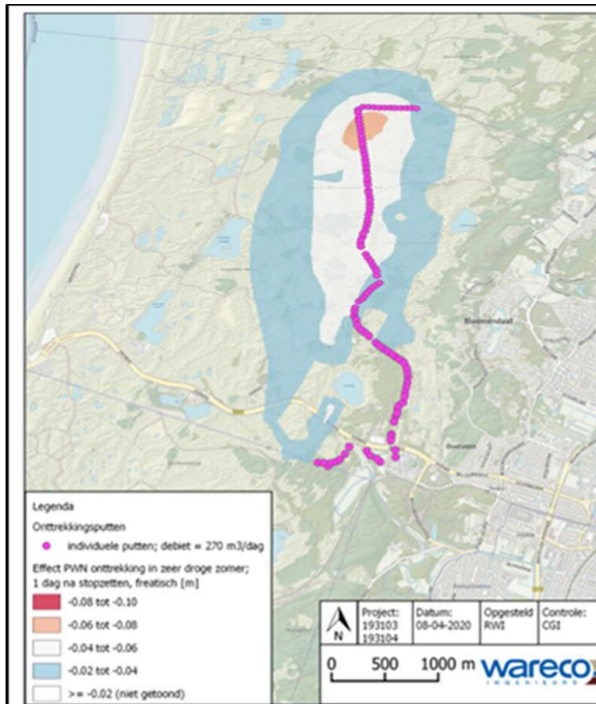
- 4 maanden na stopzetting van de onttrekking is de invloedssfeer (0,05 m contour) in het freatisch pakket toegenomen tot maximaal 500 m van de onttrekking (zie figuur 3c).

- 7 maanden na stopzetting van de onttrekking is de invloedssfeer (0,05 m contour)

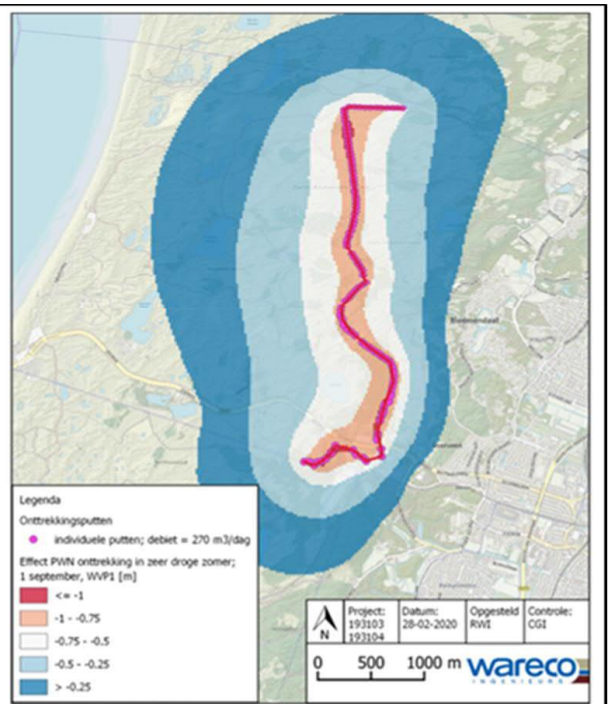
in het freatisch pakket afgenomen tot maximaal 50 m van de onttrekking.

- 12 maanden na stopzetting van de onttrekking is de invloedssfeer (0,05 m contour) in het freatisch pakket afgenomen tot 0 m van de onttrekking, dit betekent dat alle verlaging onder de 0,05 m ligt (zie figuur 3d).

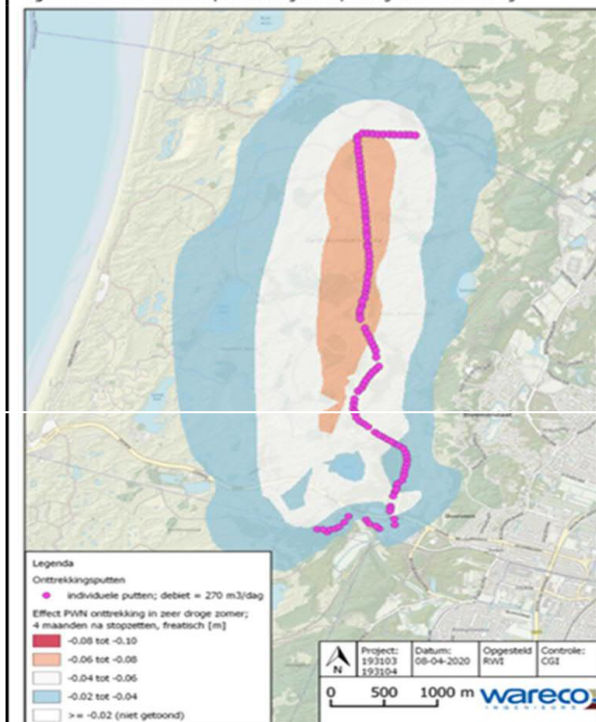
Pagina 15:

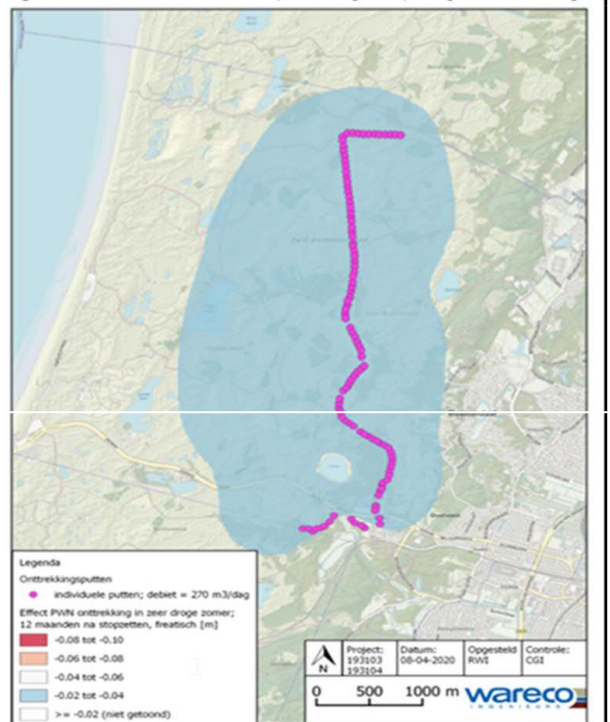
Figuur 3a: effect in freatisch pakket 1 dag na stopzetting van de onttrekking

Figuur 3b: effect in eerste watervoerend pakket 1 dag na stopzetting van de onttrekking

Figuur 3c: Effecten in freatisch pakket, 4 maanden na stopzetting van de onttrekking

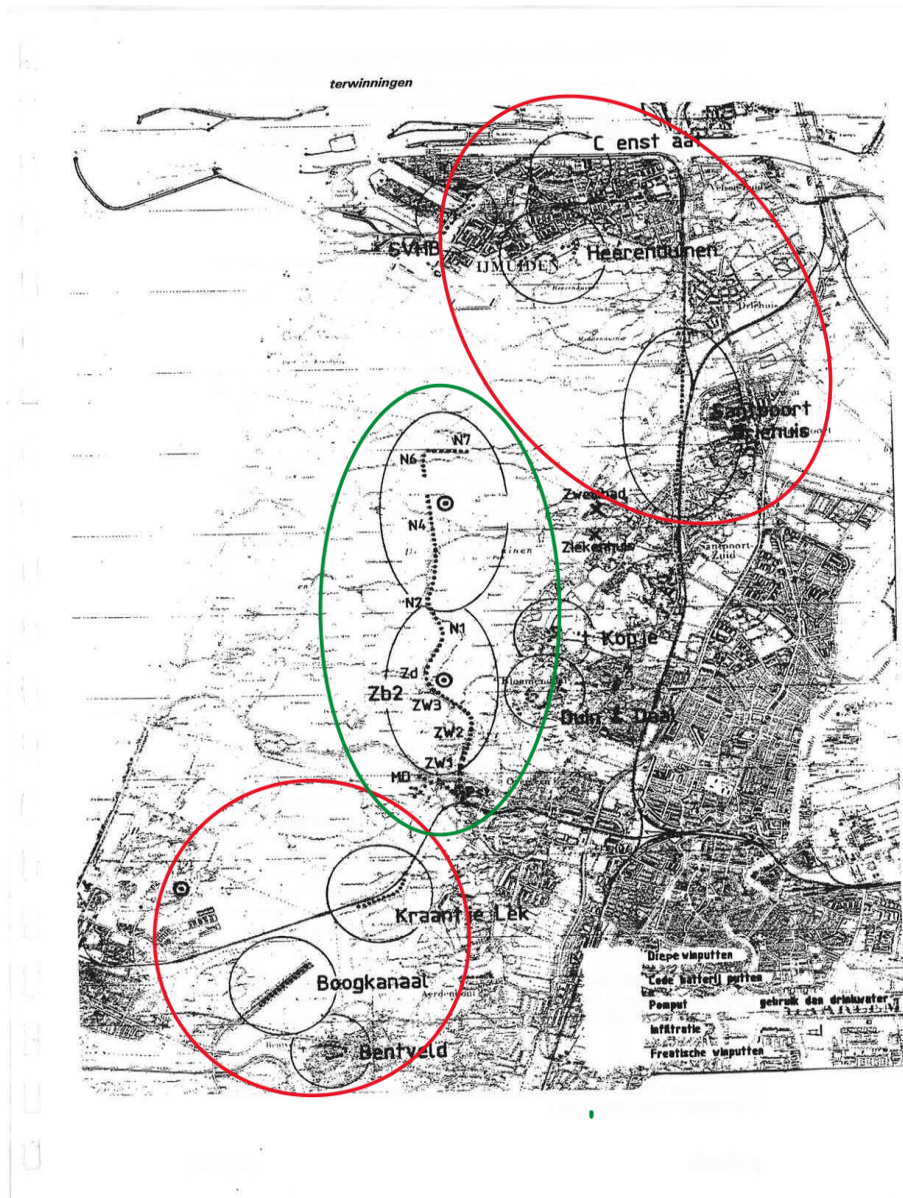

Figuur 3d: Effecten in freatisch pakket, 12 maanden na stopzetting van de onttrekking

- g) Grondwaterbeheerplan gemeente Bloemendaal 2022-2026, augustus 2021, opgesteld door Wareco;
- h) Grondwaterbeleidsplan gemeente Bloemendaal en Heemstede 2022-2026, augustus 2021, opgesteld door Wareco;
- i) De presentatie van Aveco de Bondt van 7 maart 2024, welke hierna wordt besproken;
- j) Grondwateroverlast in de Gemeente Bloemendaal, verkenning oorzaken en formulering vragen voor vervolgonderzoek, juni 2024, opgesteld door KnowH2O,, dat eveneens hierna, maar ook hiervoor wordt/is besproken.

Overige van belang zijnde rapporten

44. In opdracht van PWN of de Provincie zijn in ieder geval de volgende rapporten opgesteld:
- a) Grondwaterbeheersplan Bloemendaal en omgeving, februari 1996, opdrachtgever de Provincie, opgesteld door Grontmij Noord-Holland, Alkmaar:
Aerdenhout-West ontbreekt in dit plan.
  - b) Beëindiging PWN-winningen Zuid-Kennemerland, november 1999, opdrachtgever PWN, opgesteld door Grontmij Advies & Techniek BV:
Op pagina 13 ziet u de centrale winning en de randwinningen

- c) Evaluatie hydrologische effecten stopzetten grondwaterwinning PWN in Zuid-Kennemerland, mei 2006, opdrachtgever PWN, opgesteld door Icastat:

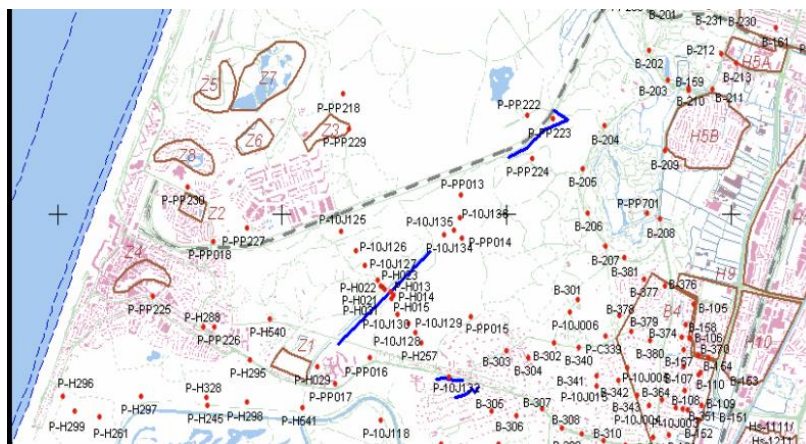
Pagina 12 en 13:

De PWN-winningen zijn in te delen in twee hoofdgroepen, namelijk de Centrale winning Overveen en de randwinningen. De pompputten van de Centrale winning Overveen vormen een streng die zich met lichte slingeringen meer dan 4 km van noord naar zuid uitstrekt in het centrale deel van het duingebied Zuid-Kennemerland (zie kaart 1). Deze winning, die meer dan de helft van de totale PWN-winning in dit gebied voor zijn rekening nam, bestond uit de volgende wingroepen.

De randwinningen waren eveneens uit het middenpakket. Ze bestonden uit de volgende wingroepen:

- Bloemendaal
- Heerenduinen
- IJmuiden
- Dokweg

- o Coenstraat
- o Tunnel
- ☑ Santpoort
- ☑ Koningshof / Kraantje Lek
- ☑ Bentveld

De blauwe lijnen zijn de randwinningen om Aerdenhout-West heen.

- d) Watermachine Pompstation Overveen, oktober 2018, opdrachtgever PWN, opgesteld door H + N + S:

Zie de inleiding uit 2018: *PWN wordt nu al geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering: Lange droge periodes in combinatie met gemiddeld meer regenval (clusterbuien). Dat vraagt in het algemeen om meer buffercapaciteit en winningsreserves van grond- en oppervlaktewater voor de productie van drinkwater, én om extra winning van (overtollig) grondwater in de binnenduinrand ter voorkoming van wateroverlast aldaar.*

En pagina 10: *De grondwaterstanden in het duin stijgen daardoor, de kweldruk vergroot en draagt bij aan de wateroverlast langs de binnenduinrand.*

En pagina 12: *grondwaterstand in de duinen stijgt wanneer de kust wordt uitgebreid en door klimaatverandering met meer neerslag. Zoetwaterbel kan groeien door hogere grondwaterstanden. Theoretisch tot 50X de grondwaterstandsverhoging. Hogere grondwaterstanden in het duin zorgen voor een verhoogde kweldruk in en voorbij de binnenduinrand.*

En pagina 24: *Problematisch aan deze winning is het effect op de duinnatuur, het grondwaterpeil (bij langdurig gebruik) kan tot op 1 km van de putten tot 1 meter dalen en tot 4 meter nabij de putten.*

En pagina 28: *Diepe randwinningen kunnen een bijdrage leveren van ±3mio m3 per jaar en op termijn mogelijk zelfs 3,5 mio m3 per jaar.*

En pagina 30: De tekening van de winningen, zie de doorgetrokken lijnen en de stippellijnen en: *Het uittreidend water dat hier wordt opgevangen gaat voor zuivering, opslag en distributie naar het Pompstation Overveen.*

En pagina 33: *Infiltratieputten.*

En pagina 36: *Bovendien moet het PO nu al ingezet worden voor het voorkomen van de wateroverlast in de binnenduinrand.*

- e) Effecten klimaatverandering binnenduinrand Noord-Holland, februari 2022, opdrachtgever de Provincie, opgesteld door Deltares:
- *Grondwateroverlast in de binnenduinrand Modelresultaten van de effecten van Klimaatverandering van het Deltaprogramma Zoetwater en PWN wijzen in de richting van hogere grondwaterstanden in de duinen en het binnenduinrandgebied; zie paragraaf 3.5. Hierdoor is vooral in de duinzoom (figuur 1-2) meer grondwateroverlast te verwachten, die zich in stedelijk gebied onder andere kan manifesteren in natte of ondergelopen kelders en in frequenter optreden van water op straat.*
  - *PWN heeft in het verleden gerekend aan de effecten van klimaatverandering op de hydrologie in het duingebied. De aannamen daarbij waren een toename van de neerslagsom van 8% en een zeespiegelstijging van 50 cm in 2085. Een verbeterd model, waarmee ook zoet-zoutdynamiek kan worden berekend, zal in 2023 operationeel worden (van Genuchten, mond.meded.). Voor analyses van de toekomstige watervraag gebruikt PWN het Deltascenario Stoom.*
  - *Het neerslagstation van PWN in het duin bij Castricum laat een duidelijke toename zien van de hoeveelheid jaarneerslag (van 720 naar 960 millimeter) over de gemeten periode 1932 tot en met 2019 (Figuur 2-8). Deze toename wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een forse stijging in de hoeveelheid neerslag in de wintermaanden.*

Zie ook pagina 68:

Stedelijk

Hoog (speelt al en wordt erger)

Mogelijke maatregelen, voorliggende strategische keuzes:

- *Grondwateroverlast binnenduinrand: draineren of faciliteren*
- *Wateraanvoer naar stedelijk gebied in droge perioden*
- *Aanleg bergingsgebieden rondom*

- f) Verkennend grondwateronderzoek diepinfiltratie Overveen, april 2023, opdrachtgever PWN, opgesteld door Aveco de Bondt;
- g) Hydrologisch onderzoek binnenduinrand Zuid-Kennemerland, augustus 2024, opdrachtgever de Provincie, opgesteld door TAUW:
Aerdenhout-West ontbreekt.

Bevindingen Aveco de Bondt 7 maart 2024

45. De enorme schade en overlast in de woningen en het feit dat de duinen blank stonden veroorzaakten veel stress en zorgen bij de inwoners. Het aantal insprekers bij de gemeente nam toe, zo ook het aantal toehoorders bij commissie- en raadsvergaderingen, waarna de gemeente Bloemendaal zich genoodzaakt voelde een zogenaamde beeldvormende avond te organiseren voor de inwoners en de raadsleden.
46. Deze avond werd op 7 maart 2024 gehouden. Er was een panel bestaande uit vertegenwoordigers van Hoogheemraadschap Rijnland, de Provincie, Waternet, PWN en de toenmalige wethouder Wijkhuisen.
47. Daarnaast werd er door Aveco de Bondt een rapport gepresenteerd.
48. Duidelijk is dat Wareco / Aveco de Bondt in geen van hun onderzoeken vanaf 2018 iets heeft gedaan dan wel verwerkt van hetgeen H + N + S en Deltares in de tussentijd wél hadden onderzocht en verwerkt in de hierboven gemelde rapporten.
49. De conclusie van Aveco de Bondt was slechts: we kunnen er niets aan doen, het komt door de vele regen ...
50. Dit was voor de inwoners en de Stichting onacceptabel vanwege al het voorwerk dat zij inmiddels – zonder enige hulp van de gemeente Bloemendaal – zelf hadden gedaan en waaruit geheel andere resultaten voortkomen.

Gemeente Velsen

51. Ook inwoners van de dorpen behorende tot de gemeente Velsen ondervonden en ondervinden grote overlast van het gestegen grondwater. De gemeente Velsen organiseerde net als de gemeente Bloemendaal een informatieve avond, en wel op 8 april 2024.
52. In dat panel zat onder meer de heer Marc Janssen, directeur van Stichting Duinbehoud. De heer Janssen was de eerste die hopelijk aangaf dat de grondwateroverlast die de inwoners van Zuid-Kennemerland sinds oktober 2023 ervaren geringer zou zijn geweest indien er nog wél gepompt werd.
53. Uit de notulen blijkt onder meer:

Antwoord Marc Janssen (Stichting Duinbehoud)

Marc Janssen is al sinds jaren tachtig betrokken bij de discussie over de drinkwaterwinning in het duingebied, onder andere in de Kennemerduinen met betrekking tot grondwaterwinning en diepinfiltratieprojecten. Eind jaren negentig is op basis van studies besloten om de grondwaterwinning stop te zetten in het duingebied. Toentertijd werd er tien miljoen kuub grondwater gewonnen in het duingebied. In de periode 2001/2002 is het grondwaterpeil langzaam gestegen als gevolg van het stopzetten van de grondwaterwinning. In het midden van het duingebied is het grondwater één tot twee meter omhoog gekomen en dat had ook effect op de randen van het duingebied. De verlenging van de pieren bij IJmuiden heeft ook effect gehad op de grondwaterstand in de duinen. Deze verlenging heeft geleid tot een forse kustaangroei en dat leidde ertoe dat de grondwaterstand in de duinen is verhoogd tussen 1970 en 1990. Samen met het stopzetten van de grondwaterwinning heeft dit ervoor gezorgd dat de grondwaterstand uitkwam op 6

meter boven NAP, de woonwijken liggen echter op circa 8 meter boven NAP dus het grondwaterpeil stond nog niet tot aan de woningen*. Door de vele regenval is de grondwaterstand in het duin en daardoor ook in het stedelijk gebied gestegen tot een niveau waarop overlast kan ontstaan. Marc Janssen is van mening dat als het duingebied gaat verdrogen dat daarmee de natuur wordt vernield. **De vele regenval had inderdaad minder effect gehad als de winning nog actief was.**

Rapport KnowH2O

54. De inwoners van de gemeente Bloemendaal accepteerde het nieuwe onderzoek niet. Zij hadden immers inmiddels een deel van de hierboven besproken rapporten zelf al verzameld, en doorgenomen, bij gebrek aan medewerking door de gemeente Bloemendaal.
55. Duidelijk was inmiddels dat er veel tijd en energie was gestoken om de gevolgen van het stoppen van de winning in kaart te brengen, maar dat de eventuele gevolgen voor Aerdenhout-West door niemand was bekeken, maar alleen de andere delen van de gemeente Bloemendaal.
56. Na een nieuwe motie werd het mogelijk om een ander onderzoeksbureau een opdracht te geven. Na een gedegen onderzoek kwam KnowH2O op 25 juni 2024 met haar rapport *Grondwateroverlast in de Gemeente Bloemendaal, verkenning oorzaken en formulering vragen voor vervolgonderzoek.*
57. KnowH2O concludeert onder meer:

De vraag is, of de ontstane grondwateroverlast is verergerd door een aantal structurele veranderingen in het landschap en de waterhuishouding binnen de gemeentegrenzen. Van verschillende kanten is vooral gewezen op de vernatting van de duinen, met name in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland (Grontmij, 1999), waar de winning van grondwater door waterbedrijf PWN in het najaar van 2002 helemaal is beëindigd. Op basis van de nu ter beschikking staande kennis komt dit rapport tot de conclusie dat een structurele verhoging van de grondwaterstand in het bebouwd gebied van de gemeente Bloemendaal vrijwel overal afwezig tot gering is (0 tot 0,20 m; Baggelaar, 2006; Schaars e.a., 2006). Deze conclusie is gebaseerd op tot uiterlijk juni 2005 gemeten grondwaterstanden. Nu er langere meetreeksen van de grondwaterstand beschikbaar zijn, is het de moeite waard de destijds uitgevoerde analyse over te doen (was destijds in 2006 ook een van de aanbevelingen). Daarbij dient de nieuwe studie de effecten van neerslag en verdamping niet alleen te scheiden van de gevolgen van het beëindigen van de grondwaterwinning, maar ook van andere veranderingen in het duinlandschap

Goed onderhouden duinrellen, als onderdeel van de afwatering, hadden een deel van de vernattingschade waarschijnlijk kunnen voorkomen. Duinrellen voerden samen met duinbeken juist in natte tijden water uit de duinen af (Ten Haaf en Bakker, 1986). Een aantal duinrellen in de streek is verwaarloosd, omdat ze nauwelijks nog water voerden nadat door de winning van drinkwaterwinning, vanaf halverwege de 19e eeuw, de grondwaterstand in de duinen aanzienlijk was verlaagd. Aanbevolen wordt op zeer korte termijn de verwaarloosde duinrellen te herstellen, op te schonen en daarna goed te onderhouden, zodat ze bij een volgende extreme neerslaggebeurtenis weer functioneren. Eventueel kunnen ook nieuwe duinrellen worden gegraven, die vrijwel alle jaren droog staan en alleen gaan functioneren bij extreem veel neerslag gedurende een langere tijd.

Her en der zijn er structurele wijzigingen in de waterhuishouding van de gemeente opgetreden die, achteraf gezien, de gevolgen van de hevige regenval zouden kunnen hebben verergerd, zoals:

- Een deel van de duinrellen is verwaarloosd sinds de duinen door opkomst van de drinkwaterwinning verdroogden, zodat ze hun drainerende en afwaterende functie nu niet meer vervullen.*
- Inbreiding en toename van het verhard oppervlak in particuliere tuinen en in de openbare ruimte in bebouwd gebied.*
- Afkoppelen van hemelwater van het riool.*
- Verkleinen of dempen van vijvers.*
- Onvoldoende baggeren van vijvers.*

Van de gemeente mag een actieve rol worden verwacht bij ernstige en wijdverspreide grondwateroverlast.

De gemeente is hoeder van haar inwoners, een coördinerende en faciliterende rol past bij grootschalige grondwateroverlast.

De gemeente is verantwoordelijk voor de waterbeheersing in het gemeentelijk grondgebied, voor zover de watergangen niet vallen onder het beheer van het hoogheemraadschap. De gemeente heeft een grondwatertaak (zie Omgevingswet).

Het hoogheemraadschap is verantwoordelijk voor de watergangen (oppervlaktewater) die vallen onder haar beheer.

De provincie kan vanuit haar wettelijke positie direct en indirect langjarig en actief toezicht houden op de toestand van het grondwater, zeker wanneer deze beïnvloed wordt door structurele maatregelen (strategisch grondwaterbeheer). De provincie kan inzake grondwateroverlast haar rol als toezichthouder op andere wateroverheden versterken, zowel bestuurlijk als technisch-inhoudelijk.

Eigenaren zijn verantwoordelijk voor de grondwatersituatie op hun eigen terrein.

58. De gemeente heeft vervolgens in september 2024 twee beeldvormende avonden belegd, waarbij KnowH2O eerst aan de raadsleden en daarna aan de inwoners een toelichting konden geven. KnowH2O maakte daarvoor nog een oplegnotitie, waarin onder meer staat:

Belangrijkste onderzoeksvragen voor de korte termijn

- 1. Welke duinrellen kunnen worden hersteld en waar zijn nieuwe watergangen nodig?*
- 2. Veranderingen in grondwaterstanden in de omringende duinstreek én binnen de gemeente (van medio 90-er jaren tot heden) in samenhang analyseren: het onderzoek uit 2006 (Icastat) herhalen/uitbreiden, mede in kader van a) het stoppen van grondwateronttrekkingen in de duinstreek en b) de effectiviteit van maatregelen tegen grondwateroverlast die reeds zijn getroffen, onder andere door de gemeente.*
- 3. Indien uit voorgaande evaluatie blijkt dat de maatregelen (2b) onvoldoende zijn geweest, dan aanvullende maatregelen nemen om grondwateroverlast te voorkómen, voor zover die is veroorzaakt door het stopzetten van de winningen.*
- 4. Kosten en baten: nader onderzoek naar de kosten en financiering (door gemeente en andere overheden; door eigenaren) van maatregelen op de korte termijn en langjarig (zichttijd ten minste tot 2050).*

Opvolgende stappen

Zowel de gerichte, planmatige uitvoering van kortetermijnmaatregelen, als ook het uitzetten van onafhankelijk onderzoek om tijdig antwoorden op de gestelde vragen te krijgen, vereist inzet van menskracht en middelen, regie en ter zake deskundigheid. De gemeente, andere betrokken overheden én eigenaren zijn belangrijke partners, aangevuld met capaciteit en

deskundigheid van buiten. De gemeente Bloemendaal is het loket en aanspreekpunt voor haar bewoners en kan daadkrachtig optreden tegen grondwateroverlast, waarbij hulp van overheidspartners en samenwerking met eigenaren van percelen en gebouwen nodig is. De grondwateroverlast is een urgent en belangrijk probleem om op te lossen: de herfst van 2024 staat voor de deur.

Maar wat gebeurde er daarna?

59. De inwoners hoopten dat nu eindelijk nadelige gevolgen van het stoppen van de waterwinning, maar ook de gewenste vernatting van de duinen op basis van Natura2000 / NNN, wél middels een onderzoek in kaart gebracht zou worden, maar het bleef stil. Tijdens een raadsvergadering gaf de op 1 juli 2024 geïnstalleerde wethouder aan dat zij niets kan doen.
60. Er zit natuurlijk een groot verschil tussen niet kunnen, niet willen of niet hoeven... Ook de inzet van de Stichting bij de Provincie en PWN leidde tot niets, terwijl de Stichting van meet af aan aangaf, te willen weten (in die volgorde):
Wat is:
  - a) De oorzaak;
  - b) De beste tijdelijke oplossing;
  - c) De beste duurzame oplossing,
61. De Stichting heeft zich toen genoodzaakt om alle 'spelers' ook wel aangeduid als 'stakeholders' aan te schrijven bij brief van 22 september 2024. Dit was dringend noodzakelijk omdat er:
  - a) Niets gebeurde;
  - b) Duidelijk was dat de grondwaterstand in augustus 2024 al een halve meter hoger was dan in augustus 2023, zodat de gemeente de Stichting er wel fijntjes op wees dat bij een 'gewone' regenval in het najaar de overlast even erg zou zijn als in 2023...
62. Voor de duidelijkheid: geen enkele organisatie heeft ook maar iets gedaan om de overlast te beperken. De gemeente geeft alleen aan in het najaar wat te hebben schoongemaakt en iets in Park Brederode te hebben verlegd, maar ook dat gebeurde uitsluitend op verzoek van de Stichting.
63. De Stichting bleef bereid in overleg te gaan met alle partijen en heeft niet alleen KnowH2O, maar ook vertegenwoordigers van de gemeente en van Rijnland en de Provincie rondgeleid om de duinrellen, die niet werken, te bekijken en de schade in diverse woningen met eigen ogen te zien.
64. Het bleef stil totdat de gemeente Bloemendaal in oktober 2024 een in juli 2024 gevraagd juridisch advies van Pels Rijcken publiceerde.
65. De inwoners waren ontzet. Wat een onvolledige en tendentieuze vraagstelling voor een advies. Het leek meer op een pleitnota om eventuele aansprakelijkheid van de gemeente naar de inwoners toe af te weren. De Stichting heeft deze 'pleitnota' van Pels Rijcken van inhoudelijk commentaar voorzien.
66. Hierop is door of namens de gemeente Bloemendaal nimmer op gereageerd.
67. Ook aan KnowH2O lijkt geen vervolg onderzoek te zijn gevraagd. Nee, de gemeente

Bloemendaal bevestigt dat ze gewoon verder gaan met Aveco de Bondt als haar adviseur sinds 2005 in haar taak in het kader van de grondwaterzorgplicht naar haar inwoners toe. Onbegrijpelijk ...

68. Inmiddels hebben – rijkelijk laat - op de brief van de Stichting de gemeente Bloemendaal, de Provincie, Rijnland en PWN negatief gereageerd.

Het grondwaterpeil moet omlaag

69. De Stichting wil, zoals hierboven aangegeven, weten wat de oorzaak, de beste tijdelijke oplossing en de beste definitieve oplossing is. Immers, dat er iets moet gebeuren staat buiten kijf.
70. De oplossing ligt niet in het waterdicht maken van de kelders en souterrains. Immers, niet limitatief:
- is vaak onmogelijk omdat de constructie dat niet toelaat. Denk aan spouwmuren, (garage)deuren, ramen die dan niet gebruikt kunnen worden, maar wel nodig zijn te gebruiken;
  - de woningen zijn niet onderheid, zodat er een reële angst is dat de constructie enorm te lijden heeft, omdat de woningen niet als woonark zijn gebouwd en de leefruimtes te vochtig blijven;
  - de grondwaterdruk is veel te groot, aangezien zelfs speciaal waterdicht gemaakte ruimtes onderlopen door de druk.
71. Kortom, de oplossing ligt in het verlagen van het grondwaterpeil op een nieuw peil van ruim voor oktober 2023. Het grondwaterpeil dient tot ruim onder het peil van voor oktober 2023 te worden verlaagd, en wel vanwege het feit dat uit het rapport van KnowH2O is gebleken dat de zogenaamde capillaire werking geheel vergeten is mee te nemen in alle rapporten.
72. De Stichting verwijst naar pagina ... van het rapport van KnowH2O. Aangezien in andere rapporten de zogenaamde capillaire werking is vergeten mee te nemen:

Diepte onder het maaiveld	Hoeveelheid grondwateraanvulling op een dag	Kortstondige stijging grondwaterstand	Factor	Toelichting
50 cm	1 cm	12 cm	12	Poriën van zand gevuld met water door capillaire werking
100 cm	1 cm	5 cm	5	Poriën van zand minder gevuld met water
500 cm	1 cm	3,5 cm	3,5	Poriën van zand veel minder gevuld met water
Oppervlaktewater	1 cm	1 cm	1	Bergingscapaciteit 100%

73. Hieruit blijkt hoe hoger de grondwaterstand hoe groter de stijging van de grondwaterstand bij 1 cm regenwater. Immers, bij een peil van 5 meter onder het maaiveld is dat 3,5 cm en bij een peil van 0,5 meter onder het maaiveld is dat 12 cm.

74. Kortom, de inwoners wonen al jaren een soort van watertijdbom. Indien najaar 2023 niet zo nat was geweest, maar bijvoorbeeld najaar 2020, dan was dit probleem in 2020 ontstaan.

Oorzaak?

75. Het was voor de inwoners werkelijk onvoorstelbaar wat er sinds oktober 2023 gebeurde. De woningen stroomden onder water, terwijl de woningen hoog en op zandgrond zijn gebouwd. Hoe kon dat gebeuren? De inwoners waren radeloos en de gemeente verzaakte de inwoners te informeren, zodat zij – noodzakelijkerwijs – alles zelf moesten uitzoeken en uiteindelijk op de hierboven genoemde rapporten stuitten.
76. Voor de inwoners is het duidelijk: het is een combinatie van het stoppen door PWN met het pompen in 2002, de gewenste vernatting van de duinen door het afplaggen van vegetatie en het kappen van alle naaldbossen door de Provincie en PWN. Slechts de spreekwoordelijke druppel die de emmer deed overlopen is de overvloedige regenval sinds oktober 2023.
77. Vervolgens ontstond de vraag waarom vooral Aerdenhout-West te kampen heeft met het probleem en kon geconcludeerd worden dat de stijging van het grondwater door het stoppen zetten van de winning in juni 2002, maar éénmalig sindsdien, te weten drie jaar later, in juni 2005, door Icastat werd beoordeeld. Het grondwater was in drie jaar gestegen met 'slechts' 20 cm.
78. Uit alle rapporten blijkt dat er vooral aandacht was voor de gevolgen in de buurt van de centrale winning, of in de lagere delen van de gemeente Bloemendaal, te weten aan de oostelijke kant vanaf de rotonde bij de Zandvoorterweg/Oosterduinweg in Aerdenhout helemaal door naar het noorden, aangezien die woningen op veen staan en nauwelijks boven NAP.
79. Alle aandacht, maar ook het geld (de subsidiepotjes) om drainage en deepwells aan te leggen gingen naar die wijken en niet Aerdenhout-West.
80. Ondanks het feit dat de gemeente Bloemendaal tot en met in ieder geval 1999 (toen er nog wel gepompt werd) Grontmij inschakelde om haar grondwaterzorgplicht uit te voeren en vanaf in ieder geval 2005 (toen er pas slechts drie jaar niet gepompt werd) Wareco / Aveco de Bondt om aan de grondwaterzorgplicht te voldoen, is dat onderzoek na 2005 derhalve nimmer naar behoren uitgevoerd.
81. Immers Wareco bleef simpel leunen op het rapport van Icastat van 2006, maar met de meetgegevens van juni 2005, waardoor zij, zie boven:
- In het rapport voor de gemeente (en daarmee voor de inwoners) van 2013 gewoon leunde op de gegevens van juni 2005;
  - In de rapporten van augustus 2021 zelfs nog een stapje verder ging en – zonder enig onderzoek te verrichten – Aerdenhout-West zelfs aan durfde te merken als infiltratiekansrijk;
  - Wareco heeft ook niets gedaan met het in opdracht van PWN gemaakte rapport van H + N + S uit 2020, uit welk rapport ook duidelijke waarschuwingen blijken ter zake de gevaren;
82. Daarnaast staat vast dat er geen enkel grondslag is waarom een eigenaar gehouden is om zijn souterrain of kelder waterdicht dient te zijn vanwege een grondwaterstijging waardoor het water hoger komt te staan dan de laagste vloeroppervlak van zijn woning. De 70 cm is een richtlijn. Daarnaast is geen enkele woning gebouwd ten tijde van een hoge

grondwaterstand en heeft de gemeente de inwoners / bouwers ook na 1992 nimmer gewezen op de hoogst mogelijke grondwaterstand gedurende 6 maanden.

83. Vaststaat tevens dat het niet het hemelwater is dat op het eigen perceel van de inwoners is gevallen en niet – omdat in delen van de gemeente de hemelwaterafvoer is losgekoppeld – het hemelwater via het eigen terrein niet kon worden afgevoerd.
84. Nee, vaststaat dat het water uit de door PWN beheerde duinen naar de (binnen)duinrand via de natuurlijke weg is afgevoerd, omdat de duinen niet meer in staat waren het eigen regenwater op te vangen vanwege het stopzetten van de waterwinning, het afplaggen van de vegetatie en het kappen van de naaldbomen.
85. Aveco de Bondt heeft op de beeldvormende avond van 7 maart 2024 gesteld dat het circa drie maanden duurt voordat het water vanuit de duinen bij de binnenduinrand komt. Dat verhaal is onjuist, aangezien het tot en met september 2023 droog was en pas in oktober 2023 fors ging regenen, maar ook al in oktober 2023 de overlast begon. Dat kan alleen betekenen dat er inderdaad sprake is van de spreekwoordelijke druppel.
86. Naast de hierboven opgesomde omissies in de rapporten van Wareco van 2013 en 2021, is het nog veel ernstiger dat Aveco de Bondt na de constatering van de grondwateroverlast nog steeds voet bij stuk houdt.
87. Aveco de Bondt weigert de hand in eigen boezem te steken en komt ook niet op basis van bijvoorbeeld het rapport van Deltares van februari 2022 tot andere inzichten en/of conclusies.
88. De Stichting is vanzelfsprekend bekend met andere gebieden van overlast in Nederland, welke gebieden eveneens boven NAP en op zandgrond zijn gelegen, maar de toestroom in Zuid-Kennemerland is niet te vergelijken met de overige gebieden. Mede omdat de gemeente geen hand uitsteekt en de overige partijen ook niet, hebben de inwoners van de gemeente Bloemendaal noodgedwongen (semi-) professionele pompen moeten (laten) aanleggen om het gestegen grondwater in het zogenaamde freatisch deel op te pompen en via het riool of de hemelwaterafvoer af te voeren.
89. Het is te zot voor woorden dat de inwoners het overtollig water van de duinen moeten afvoeren, omdat de gemeente, de Provincie, dan wel PWN niet bereid zijn een vinger uit te steken. De situatie was bij sommige woningen zelfs zo erg dat zij meerdere pompen hebben moeten aanleggen om de woning droog te houden. Alle pompen draaien nog steeds 24/7.
90. Inwoners kunnen en mogen niet gedwongen worden om deze situatie te laten voortduren. De verantwoordelijke partijen moeten nu gaan optreden en uitvoeren!

Moeten, kunnen of hoeven tijdelijk of duurzaam oplossen?

91. De grondwaterzorgplicht, tot 1 januari 2024 opgenomen in artikel 3.6 van de Waterwet, is als tweede watertaak in onderdeel a opgenomen. Het is aan het gemeentebestuur om waterhuishoudkundigemaatregelen te treffen die nodig zijn om de structurele nadelige gevolgen van een te hoge of te lage grondwaterstand te voorkomen of te beperken. Die taak wordt begrensd door criteria van doelmatigheid. Het grondwaterpeil kan ook worden beïnvloed door de waterbeheerder. Zoals het gemeentebestuur met toepassing van artikel 2.2 Omgevingswet besluitvorming over het toekennen van functies aan de grond met het

oog op locatieontwikkelingen dient af te stemmen met de waterbeheerder, zo zal de waterbeheerder met toepassing van dat artikel besluiten over het waterpeil dienen af te stemmen met het gemeentebestuur.¹

92. De Stichting heeft alle betrokken partijen tevens vanaf dag 1 al gewezen op artikel 5:39 BW. Gegeven is dat alle percelen met overlast ofwel grenzen aan percelen eigendom van de gemeente, of wel grenzen aan perceel in beheer bij PWN.
93. Het artikel verwijst naar de open norm van art. 6:162 BW. Een stringent geformuleerde verbodsbepaling zou onvoldoende recht doen aan de omstandigheden van het concrete geval. Het verbod betreft het wijziging brengen in de loop, de hoeveelheid of de hoedanigheid (men denke aan verontreinigd water, NvW, Parl. Gesch. BW Boek 5, p. 186) van het water. Dat betreft zowel het water dat óver het erf van de eigenaar stroomt, als het grondwater, als ook het water dat zich op zijn erf bevindt en in open gemeenschap staat met het water op eens anders erf. Er is pas sprake van ‘hinder’ in de zin van dit artikel als de wijziging ook onrechtmatig is. Zo is dus bijvoorbeeld niet iedere wateronttrekking ontoelaatbaar.²
94. Inmiddels staat vast dat:
- Aerdenhout-West totdat men begon met pompen rond 1850 een moerassig gebied was;
  - Er stopt werd met pompen vanwege de ontstane verdroging van de duinen;
  - Gedacht werd dat er in Aerdenhout-West geen overlast zou ontstaan en dat men Aerdenhout-West bij alle onderzoeken links heeft laten liggen.
  - De grondwateroverlast van tevoren is beoordeeld en tot en met juni 2005 is gemonitord;
  - Dat Wareco zich in 2013 en augustus 2021 heeft blindgestaard op de onderzoeksresultaten van juni 2005.

95. Bovendien heeft Pels Rijcken wél terecht in haar ‘pleitnota’ op pagina 25 gesteld:

Het antwoord op de vraag of de aansprakelijkheid van artikel 5:39 BW zich strekt tot direct aangrenzende percelen of ook tot veel verder verwijderde percelen, is volgens vaste rechtspraak afhankelijk van de aard, ernst en duur van de hinder en de daardoor veroorzaakte schade in verband met de verdere omstandigheden van het geval, waaronder de plaatselijke omstandigheden. Voor hinder in de zin van artikel 5:39 BW geldt namelijk dat de onrechtmatigheid daarvan binnen de verschillende categorieën van artikel 6:162 lid 2 BW kan vallen. Artikel 5:39 BW verwijst immers naar de open norm artikel 6:162 BW, omdat de wetgever recht wil doen aan de omstandigheden van het concrete geval.

Naar onze mening kan uit het voorgaande worden opgemaakt dat artikel 5:39 BW een ruime reikwijdte heeft. Hoewel het de vraag is wat onder “veel verder verwijderde percelen” moet worden verstaan, is er geen reden om aan te nemen dat het in artikel 5:39 BW neergelegde kader zich beperkt tot direct naastgelegen percelen. Ook verder verwijderde percelen vallen hieronder, als er maar sprake is van een causale relatie tussen het water dat zich op een erf bevindt en het water op een ander erf. Bovendien volgt uit de tekst van artikel 5:39 BW dat de eigenaar van een erf “niet in een mate of op een wijze die volgens art. 6:162 BW onrechtmatig is, aan eigenaars van andere erven hinder mag toebrengen” (...). Hieruit maken wij ook op dat deze bepaling kan zien op verder verwijderde percelen.

¹ Lexplicatie, commentaar op art. 2.16 Omgevingswet

² T&C BW, commentaar op art. 5:39 BW

Aansprakelijk?

96. De Stichting heeft – gelet op het bovenstaande – vanaf dag 1 aan alle betrokken partijen aangegeven, zie ook haar brief van 22 september 2024:
- a) Dat Wareco / Aveco de Bondt haar taken in 2013, 2021 en in 2024 heeft verzaakt naar de gemeente én naar de inwoners toe;
  - b) Dat de gemeente Bloemendaal, de Provincie en/of PWN op basis van artikel 5:39 BW aansprakelijk zijn voor de schade en zij de onrechtmatige daad dienen stop te zetten door te zorgen voor een substantiële daling van het grondwaterpeil, en wel dusdanig dat de inwoners hun leefruimtes binnen maaiveld kunnen blijven gebruiken.

97. Waar wringt de schoen? Zie het hierboven al aangehaalde artikel Verdroging Kennemerduinen bestreden, opgesteld door een medewerker van de Provincie en PWN:

Verantwoordelijkheden onduidelijk

Ook de vraag wie nu verantwoordelijk was voor het betalen van maatregelen, gaf aanleiding tot stevige discussies. Aan de ene kant kon worden gesteld dat de veroorzakers moesten betalen. Dat waren PWN en provincie, omdat zij de verdroging van de duinen wilden bestrijden. Aan de andere kant kon ook worden gezegd dat PWN een vergunning had om grondwater te winnen, maar geen plicht. Waarom zouden gemeenten, waterschappen en woningeigenaren hier niet hoeven te investeren om droge voeten te houden, terwijl ze dat op andere plaatsen in Nederland wel moeten.

98. Het moge duidelijk zijn dat deze ambtenaren artikel 5:39 BW (toen al geldend) vergeten waren mee te nemen in hun overwegingen.